

آن، نظریه پایه توسعه استان که چار چوب کلی و جهت گیری های اساسی در بخش های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی استان را برای رسیدن به اهداف بلند مدت در بر می گیرد و برنامه های اجرایی استان، تعریف و تدوین شده است.

رودری، با بیان اینکه دوره ده ساله دوم سند چشم انداز از سال ۹۴ آغاز خواهد شد، بر ضرورت بازنگری در مسیر طی شده در ده سال اول و ارزیابی میزان موفقیت در دستیابی به نتایج و اهداف تاکید و تصریح کرد: بر اساس نظریه پایه توسعه استان در آغاز چشم انداز، اصلی ترین جهت گیری ها، پیشرفت اقتصادی و رشد تولید در بخش کشاورزی و مواد خام معدنی و طبیعی و تکمیل زنجیره های تولید و فراوری محصولات در تمام بخش ها با اولویت بخش صنعت و معدن را شامل می شود. وی افزود: در بخش کشاورزی، افزایش بهره وری در عوامل تولید و به ویژه آب و در بخش معدن هم بحث فراوری محصولات مورد نظر و تاکید بوده که در بازنگری دوره ده ساله باید مشخص می شد چقدر این اهداف در عمل و در برنامه اجرایی استان تبلور پیدا کرده است.

وی بیان داشت: فارغ از میزان تحقق اهداف و نتایج مورد نظر به جرات می توان گفت که در تدوین برنامه های چهارم و پنجم توسعه استان هم، نگاه فرادست حاکم بر تهیه برنامه ها و سیاست های کلی و در واقع اقدامات اجرایی برنامه ها با رویکرد گفته شده و حرکت به سمت تکمیل زنجیره فراوری محصولات تولیدی با ارزش افزوده بالاتر بوده است هر چند نتایج به دلایلی که ذکر آنها خواهد رفت، پایین تر از سطح مورد انتظار و پیش بینی شده است.

تحقق ۲۰ تا ۳۰ درصدی اهداف برنامه پنجم

مدیرکل دفتر برنامه ریزی و بودجه استانداری کرمان گفت: آن چیزی که در دو دولت گذشته در عمل اتفاق افتاد، این بود که رغبت چندانی به اجرای برنامه ها در کل کشور و به تبع آن در استان کرمان وجود نداشت و بحث اولویت های استانی به سمت و سوی یک سری الزامات ملی رفت که در ابلاغ بودجه های استانی، تاثیر گذاشت و استان با اجبار باید این الزامات فرابرمه ای را رعایت می کرد. وی افزود: از سوی دیگر در سفرهای استانی هیات دولت هم، مجموعه ای از پروژه ها برای استان تعریف می شد که به لحاظ تخصیص اعتبار باید در اولویت قرار می گرفتند و همین شرایط و عوامل، باعث شد که در ایران و کرمان، برنامه ها خود به خود در اولویت ثانویه قرار گیرد و به حاشیه رانده شود. وی در ادامه گفتگو، نکته تامل برانگیزی را یادآور شد و افزود: در چنین شرایطی، در مجموع و در شاخص های مختلف برنامه پنجم، ۲۰ تا ۳۰ درصد اهداف، محقق شد هر چند که ممکن است به صورت موردی در برخی شاخص ها، فراتر از برنامه هم حرکت کرده باشیم و در برنامه چهارم نیز روند حرکت، گاهی و نسبت به برنامه های قبلی به مراتب پایین تر است در حالی که تا قبل از برنامه چهارم، تا سطح ۸۰ درصد هم، شاهد تحقق اهداف برنامه ها در استان هستیم.

ضرورت بازنگری

وی تاکید کرد: به دلایلی که ذکر شد، در پیاده سازی اهداف چشم انداز با همان نظریه پایه برنامه چهارم و پنجم توسعه، در عمل نتوانستیم موفق باشیم و از سوی دیگر هم به واسطه شرایط و واقعیت هایی که به لحاظ زمانی و مکانی پس از ده سال پیش می آید و رخ می نماید، ضرورت بازنگری بعد از این روند ۱۰ ساله را آشکار می کند که البته به مفهوم ایجاد یک زاویه اساسی در برنامه ۱۰ ساله قبلی نخواهد بود و در حقیقت، بازبینی و اصلاح مسیر است. جعفر رودری تصریح کرد: در روند بازنگری، از مشارکت فعال و موثر اتاق بازرگانی کرمان و مرکز پژوهش های اتاق به نمایندگی از بخش خصوصی و جامعه دانشگاهی استان بهره گرفته شده و می توان گفت سندی که امروز ما به آن رسیده ایم حاصل تعامل سه جانبه دولت، اتاق بازرگانی و دانشگاه است و تمام نقطه نظرات کارشناسی استان، در بازنگری برنامه ۱۰ ساله اعمال شده است.

مدیرکل دفتر برنامه ریزی و بودجه استانداری کرمان افزود: گاهی سخن از این مسئله به میان می آید که در استان، افق حرکتی و یا برنامه بلند مدتی برای توسعه نداریم و یا چشم اندازی که در واقع پشت تدوین برنامه هاست چندان برای عموم و یا افراد متخصصی که در این زمینه کار می کنند، شناخته شده نیست که در این ارتباط باید گفت: چشم انداز بیست ساله به عنوان سند فرادستی، محور

اصلی حرکت ما در استان هم می باشد و در کنار آن، در بازنگری برنامه در استان و کشور، محورهایی همچون سیاست های کلی اصل ۴۴ و اقتصاد مقاومتی هم مدنظر قرار گرفته و پشت برنامه توسعه در هر دو افق ۱۰ ساله، ساعت ها کار کارشناسی و تحلیلی است که ما خروجی اش را در قالب چند بند می بینیم که در ادامه این گفت و گو و به دلیل اهمیت موضوع، به تحلیلی که پشت این بندها وجود دارد، خواهیم پرداخت.

نگاه حاکم بر نظریه پایه توسعه

جعفر رودری، با اشاره به اینکه نظریه پایه توسعه استان، نگاهی فرادست برای تدوین برنامه های پنج ساله ششم و هفتم در استان است و نگاه حاکم بر آن، در این برنامه های پنج ساله تبلور پیدا می کند، گفت: پایبندی برنامه ای دولت یازدهم و اشراف کامل به این مسئله که کنار گذاشتن سازمان مدیریت و برنامه ریزی در کشوری که اقتصادی دولتی دارد و ۸۰ درصد جی دی پی کشور (تولید ناخالص داخلی) متعلق به بخش دولتی است، امکان پذیر نیست و نیاز به یک نهاد قوی و تاثیر گذار برنامه ریزی در ایران، قابل انکار و چشم پوشی نیست که بر همین اساس هم، احیای مجدد سازمان برنامه و بودجه، کلید خورد. رودری، تصریح کرد: هر چند دولت به لحاظ کارشناسی این جایگاه را احساس کرده و می داند برای پیشبرد برنامه های کشور لازم است جایگاه مدیریت و برنامه ریزی تعریف شده باشد و اقبال خیلی خوبی هم در دولت در این ارتباط وجود دارد اما باید این نکته را هم در نظر داشت که وقتی ساختاری در این حجم و طی هشت سال از بین می رود، احیای مجدد آن یک شبه امکان پذیر نیست و پیاده سازی فرآیندها زمان بر است. وی ادامه داد: اما اینکه ضمیمه کارشناسی بندهای مربوط به نظریه پایه توسعه چیست و ساختار اقتصادی استان در چه وضعی است و چه مسیر حرکتی باید دنبال شود، در گام اول در مقایسه ساختار اقتصادی و کلان استان با متوسط کشوری پاسخ داده می شود. رودری، بیان داشت: بر این اساس، بخش کشاورزی استان را اگر نگاه کنیم، همچنان سهم خیلی بالایی در اقتصاد کرمان دارد، به گونه ای که ۳۵،۶ درصد از اشتغال و ۲۲ درصد از تولید استان در بخش کشاورزی است در حالی که در کشور اندکی بیش از ۸ درصد تولید و سهم کمتری از اشتغال متعلق به بخش کشاورزی است و در مقابل سهم بخش صنعت و معدن در اقتصاد استان به لحاظ تولید مجموعاً ۳۷،۳ درصد و در کشور ۴۳،۴ درصد و سهم بخش خدمات هم در استان حدود ۴۰،۷ درصد و در کشور ۴۸،۵ است.

محدودیت منابع آبی؛ اصلی ترین تنگنای استان

وی اذعان داشت: این ساختار اولیه نشان می دهد که ما در استان کرمان بخش کشاورزی مان در بین سایر بخش ها سهمی متفاوت تر دارد اما با توجه به اهمیت بهره وری هر متر مکعب آب در هر یک از بخش های اقتصادی، بسیار تعیین کننده است که ما سهم بهینه بخش های اقتصادی را بتوانیم تامین کنیم و مسیر توسعه را با نگاه به مساله آب تعریف کنیم و استراتژی کلان حرکتی مان را با توجه به این تنگنا پیش ببریم. وی تاکید کرد: باید به گونه ای ساختار اقتصادی استان را حرکت دهیم و جهت دهی کنیم که سهم بخش هایی که بهره وری بالاتری را در زمینه آب، ایجاد می کنند به طور منطقی بالاتر باشد.

این چهره صاحب نظر در برنامه ریزی و توسعه استان، تاکید کرد: در برنامه ریزی منطقی نمی توانیم به شکل تک بعدی به اقتصاد و توسعه استان نگاه کنیم و اگر توسعه متوازن و همه جانبه را در نظر داریم باید بر اساس آن، سطح بهینه تری را از ساختار استانی برای خودمان هدف گذاری کنیم.

جعفر رودری با یادآوری اهمیت بخش کشاورزی برای استان، گفت: شرایط فعلی کرمان ایجاب می کند که در برنامه های استانی، به بهره وری در زمینه آب به شکل کاملاً جدی نگاه کنیم و این در حالی است که بر اساس ارزیابی های انجام شده، بهره وری هر متر مکعب آب در بخش صنعت و معدن استان در قیاس با بخش کشاورزی حدوداً بیش از ۱۴۰ برابر است.

پاشنه آشیل توسعه استان

مدیرکل دفتر برنامه ریزی و بودجه استانداری کرمان افزود: با توجه به جایگاهی